

ЗАКОН

О ИЗМЕНАМА И ДОПУНАМА ЗАКОНА О ОБАВЕЗНОМ ОСИГУРАЊУ У САОБРАЋАЈУ

Члан 1.

У Закону о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 78/11), у члану 21. тачка 4) подтачка (2) после запете додају се речи: „односно услед дејства опасног терета током његовог транспорта,”.

Члан 2.

У члану 24. после става 3. додаје се нови став 4, који гласи:

„Тужба из става 3. овог члана достављена пре истека рока из става 3. овог члана сматра се преурањеном.”

Досадашњи ст. 4. и 5. постају ст. 5. и 6.

Члан 3.

У члану 35. додају се ст. 3, 4. и 5, који гласе:

„Друштво за осигурање дужно је да 5% бруто премије осигурања од аутоодговорности уплаћује на рачун правног лица које обезбеђује и спроводи обавезно здравствено осигурање (у даљем тексту: Републички фонд) у складу са законом којим се уређује обавезно здравствено осигурање.

Проценат из става 3. овог члана обрачунат на износ бруто премије осигурања од аутоодговорности у претходном месецу друштво за осигурање уплаћује до 20. у месецу.

Уплатом износа из става 3. овог члана сматра се да су измирене све стварне штете из става 2. овог члана према Републичком фонду.”

Члан 4.

У члану 39. после става 1. додаје се нови став 2, који гласи:

„Ако је најнижа сума осигурања те државе виша од суме осигурања из члана 22. овог закона, штета ће се накнадити до износа на који је закључено осигурање, односно у складу са полисом осигурања моторног возила иностране регистрације.”

Досадашњи ст. 2. и 3. постају ст. 3. и 4.

Члан 5.

У члану 61. став 6. после речи: „тероризма” додају се запета и речи: „отмице ваздухоплова, саботаже, противправног присвајања ваздухоплова и грађанских немира”.

У ставу 7. после речи: „до 500 kg,” додају се речи: „а који се не користе у комерцијалне сврхе, односно који се користе за обуку пилота, спортско или аматерско летење, унутар ваздушног простора Републике Србије,”.

У ставу 9. после речи: „са територије Европске уније,” додају се речи: „односно Републике Србије,”.

Члан 6.

У члану 70. став 2. мења се и гласи:

„Министарство надлежно за послове финансија даје сагласност на висину доприноса из става 1. тачка 6) овог члана, о чему Удружење обавештава Народну банку Србије.”

Члан 7.

У члану 75. став 4. речи: „претходној години” замењују се речима: „претходном месецу”.

Члан 8.

У члану 98. став 1. тачка 6) речи: „члан 39. став 2,” замењују се речима: „члан 39. став 3,”.

После тачке 6) додаје се тачка 6а), која гласи:

„6а) ако не уплаћује средства у складу са чланом 35. овог закона;”.

Члан 9.

У члану 99. тачка 1) речи: „члана 39. став 3.” замењују се речима: „члана 39. став 4.”.

Члан 10.

У члану 111. став 3. речи: „из става 3.” замењују се речима: „из става 2.”.

У ставу 4. речи: „из става 3.” замењују се речима: „из става 2.”, а речи: „из става 2.” замењују се речима: „из става 1.”.

Члан 11.

У члану 112. став 1. речи: „став 3.” замењују се речима: „став 2.”.

Члан 12.

Овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у одредбама члана 97. тач. 6. и 7. Устава Републике Србије, према којима Република Србија, поред осталог, уређује и обезбеђује правни положај привредних субјеката и систем обављања појединих привредних и других делатности, односно својинске и облигационе односе.

II. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Доношењем Закона о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 78/11 – у даљем тексту: Закон), системски је регулисана област обавезног осигурања у саобраћају имајући у виду, како регулативу Европске уније и регулативу земаља у окружењу, тако и степен развоја тржишта осигурања у Републици Србији.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о обавезном осигурању у саобраћају (у даљем тексту: Предлог закона), настао је као резултат анализе примене Закона у пракси и утицаја одређених одредби на функционисање тржишта обавезног осигурања у саобраћају.

Наиме, поједина законска решења су показала одређене недостатке који се манифестују кроз тешкоће у спровођењу или чак потпуну немогућност спровођења.

Такође, пракса је показала да поједина решења нису јасно и прецизно регулисана што отежава примену самог Закона на начин како је била намера законодавца.

Предлогом закона се уводи, на иницијативу Министарства здравља, обавеза за друштва за осигурање да 5% бруто премије уплаћују на рачун Републичког фонда за здравствено осигурање до 20. у месецу чиме се сматра да су измирене све стварне штете према Републичком фонду за здравствено осигурање тако да Републички фонд за здравствено осигурање нема право истицања регресних захтева према друштвима за осигурање.

Такође, брисањем, односно изменама појединих одредби постојећег Закона, побољшава се примена Закона, уз елиминисање одредаба које су биле неприменљиве, односно тешко применљиве у пракси.

Предложеним изменама и допунама Закона, врше се и одређена појашњења текста Закона, правнотехничко усклађивање са европском регулативом, као и техничке исправке текста Закона.

III. САДРЖИНА ЗАКОНА – ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Чланом 1. прецизира се листа лица која немају право на накнаду штете, по основу осигурања од аутоодговорности, пошто наведена лица имају право на накнаду штете по основу обавезног осигурања превоза опасног терета.

Чланом 2. отклањају се проблеми који се у неким случајевима појављују у пракси а који се тичу захтева за накнаду штете и подношења тужбе пре законом предвиђених рокова за вансудско решавање спора чиме се повећавају укупни трошкови код накнаде штете уз истовремено непотребно додатно оптерећивање судова.

Чланом 3. уводи се обавеза за друштва за осигурање да месечно издвајају 5% бруто премије у корист Републичког фонда за здравствено осигурање што представља измирење свих штета према Републичком фонду за здравствено осигурање тако да Републички фонд за здравствено осигурање нема право истицања регресних захтева према друштвима за осигурање.

Чланом 4. се прецизира до ког износа ће се накнадити штета када је причињена употребом моторног возила иностране регистрације на територији Републике Србије.

Чланом 5. допуњује се члан 61. Закона на начин да се, у складу са Уредбом Европског парламента и Савета 785/2004 проширује листа ризика које покрива обавезно осигурање власника ваздухоплова од одговорности за штету причињену трећим лицима и путницима. Такође, врши се прецизирање за које ваздухоплове обавезно осигурање не мора да покрива штете због ризика рата и тероризма. Прецизирана је и одредба која се тиче обухвата осигурања за ваздухоплове који само прелећу територију Републике Србије, без полетања или слетања са њене територије.

Чланом 6. министарство надлежно за послове финансија даје сагласност на висину доприноса за вршење јавних овлашћења Удружења осигураваача Србије, што је у складу са ранијом праксом и законским решењима.

Чланом 7. основа за израчунавање доприноса друштава за осигурање се са бруто премије обавезних осигурања остварену у претходној години мења у бруто премију обавезних осигурања остварену у претходном месецу што представља реалније приказивање тржишног учешћа и досадашњу праксу.

Чл. 8. и 9. врши се правнотехничко усклађивање са изменама закона у претходним члановима.

Чл. 10. и 11. врши се техничко усклађивање позивања одређених ставова у наведеним члановима.

Чланом 12. Предлога закона одређено је да овај закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије”.

IV. АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

- Одређење проблема које овај закон треба да реши

Доношењем Закона о обавезном осигурању у саобраћају („Службени гласник РС”, бр. 51/09 и 78/11 – у даљем тексту: Закон), системски је регулисана област обавезног осигурања у саобраћају имајући у виду, како регулативу Европске уније и регулативу земаља у окружењу, тако и степен развоја тржишта осигурања у Републици Србији.

Предлог закона о изменама и допунама Закона о обавезном осигурању у саобраћају (у даљем тексту: Предлог закона), настао је као резултат анализе примене Закона у пракси и утицаја одређених одредби на функционисање тржишта обавезног осигурања у саобраћају.

Наиме, поједина законска решења су показала одређене недостатке који се манифестују кроз тешкоће у спровођењу или чак потпуну немогућност спровођења.

Такође, пракса је показала да поједина решења нису јасно и прецизно регулисана што отежава примену самог Закона на начин како је била намера законодавца.

Предлогом закона се уводи, на иницијативу Министарства здравља, обавеза за друштва за осигурање да 5% бруто премије уплаћују на рачун Републичког фонда за здравствено осигурање до 20. у месецу чиме се сматра да су измирене све стварне штете према Републичком фонду за здравствено осигурање тако да Републички фонд за здравствено осигурање нема право истицања регресних захтева према друштвима за осигурање.

Такође, брисањем, односно изменама појединих одредби постојећег Закона, побољшава се примена Закона, уз елиминисање одредаба које су биле неприменљиве, односно тешко применљиве у пракси.

Предложеним изменама и допунама Закона, врше се и одређена појашњења текста Закона, правнотехничко усклађивање са европском регулативом, као и техничке исправке текста Закона.

- Циљеви који се постижу његовим доношењем

Измене и допуне предложене овим законом повећаће правну сигурност (прецизирање граница одговорности код превоза опасних материја, смањивање судских поступака и др.).

Такође, Законом о здравственом осигурању утврђено је да Републички фонд, односно матична филијала, има право да захтева накнаду штете и непосредно од друштва за осигурање код којег је лице које је употребом моторног возила проузроковало штету, односно оштећење здравља или смрти осигураног лица, закључило уговор о обавезном осигурању у саобраћају. На основу наведене одредбе, Републички фонд за здравствено осигурање у регресном поступку, односно пред надлежним судом, путем спровођења поступка за накнаду штете, покушава да наплати трошкове лечења осигураних лица који су настали због саобраћајне несреће. Имајући у виду да су овакви поступци дуготрајни, односно да проузрокују и додатне трошкове вођења судског поступка, који много пута значајно утичу на укупан износ који се наплаћује у наведеном поступку, целисходније је искористити искуства других система из упоредног права (Хрватска, Словенија) како би се избегле мане наведеног поступка. Наиме, доказивање и вођење судских поступака захтева запошљавање великог броја лица, како на страни Републичког фонда, тако и на страни друштава за осигурање, што доводи до додатних трошкова у поступку накнаде штете по основу саобраћајних несрећа и повреда које су претрпела осигурана лица Републичког фонда. Из тог разлога, а полазећи од искустава у упоредним правним системима, предложена је наведена одредба (у Хрватској је 2009. године уведена ова обавеза у Закону о здравственом осигурању – тренутно износи 7% функционалне премије; у Словенији Законом о обавезном осигурању у саобраћају – 6,5% бруто премије; у Француској ова стопа износи 15%, а у великом броју европских земаља ова стопа је преко 10%). На наведени начин развијене земље Европске уније олакшале су начин остваривања накнаде штете, односно регресних захтева у случају повреда лица која имају обавезно здравствено осигурање. На предложени начин би се континуирано обезбеђивала средства Републичком фонду за здравствено осигурање за лечење и рехабилитацију, као и за неопходне лекове, односно медицинска средства (ортопедска и друга помагала за лица која су претрпела повреде и штету по своје здравље изазване употребом моторних возила). Уколико би се прихватило предложено решење, Републички фонд за здравствено осигурање би могао остварити приходе на годишњем нивоу од око 900 милиона динара (31. децембра 2010. године остварена укупна бруто премија осигурања од аутоодговорности је износила преко 18 милијарди динара).

- Које су друге могућности за решавање проблема?

Пошто се измене тичу материје која је регулисана Законом о обавезном осигурању у саобраћају, није било других могућности за решавање проблема. Постојала је могућност да одредба која се тиче обавезе издвајања друштава за осигурање за Републички фонд за здравствено осигурање буде у Закону о здравственом осигурању (такво је решење у Хрватској), али је сврсиходније да наведена одредба буде у Предлогу закона о обавезном осигурању у саобраћају, пошто се наведена одредба односи на издвајање из премије обавезног осигурања од аутоодговорности (овакво решење је у Словенији).

- Зашто је доношење закона најбоље за решавање проблема?

Као што је већ наведено, предложене измене се односе на материју која је регулисана законом, тако да није било могућности за решавање проблема на други начин.

- На кога ће и како највероватније утицати решења у закону?

Предложена решења ће имати позитиван утицај на учеснике на тржишту осигурања, кроз снижавање трошкова пословања. Такође, поједина решења ће имати позитиван утицај и на Републички фонд за здравствено осигурање, кроз временску и новчану уштеду на судским процесима, али и надлежни судови кроз смањење броја предмета која се тичу поступка за накнаду штете од осигурања од аутоодговорности.

- Који су трошкови које ће примена закона изазвати грађанима и привреди посебно малим и средњим предузећима

Примена овог закона неће изазвати ни грађанима ни привреди издвајање додатних трошкова.

- Да ли доношење закона стимулише појаву нових привредних субјеката на тржишту и тржишну конкуренцију?

Предложена решења превасходно имају утицај на постојеће учеснике на тржишту осигурања.

- Да ли су заинтересоване стране имале прилику да изнесу своје ставове о Предлогу закона?

С обзиром на хитност доношења наведеног закона, није била организована јавна расправа. Међутим, с обзиром да су неке предложене измене већ биле предмет предлога закона, који није усвојен, наведене измене садрже иницијативе друштава за осигурање, Удружења осигуравача Србије и других заинтересованих страна. Што се тиче измене члана 35. Закона, наведено представља иницијативу Министарства здравља.

- Које ће мере током примене акта бити предузете да би се остварили разлози доношења акта?

Предложена решења у Предлогу закона не предвиђају израду посебних подзаконских аката, већ ће решења у самом закону утицати на остваривање разлога за његово доношење.

V. ФИНАНСИЈСКА СРЕДСТВА ПОТРЕБНА ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ЗАКОНА

За спровођење овог закона није потребно обезбедити средства у буџету Републике Србије.

VI. РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА ПО ХИТНОМ ПОСТУПКУ

У складу са чланом 167. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС”, бр. 52/10 и 13/11) предлаже се да се овај закон донесе по хитном поступку како би пратио Закон о буџету Републике Србије за 2012. годину због одредаба које се тичу издвајања средстава за Републички фонд за здравствено осигурање.